

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Varianta 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Ady Endre: Meg akarlak tartani

*Őrjít ez a csókos valóság,
Ez a nagy beteljesülés,
Ez a megadás, ez a jószág.*

*Öledbe hullva, sírva, vágyva
Könyörgök hozzád, asszonyom:
Űzz, kergess ki az éjszakába.*

*Mikor legtüzesebb az ajkam,
Akkor fagyjon meg a tied,
Taposs és rúgj kacagva rajtam.*

*Hóhérok az eleven vágyak,
Átok a legszebb jelen is:
Elhagylak, mert nagyon kívánlak.*

*Testedet, a kéjekre gyúltat,
Hadd lássam mindig hódítón,
Illatos vánkosán a multnak.*

*Meg akarlak tartani téged,
Ezért választom örödü
A megszépítő messzeséget.*

*Maradjon meg az én nagy álmom
Egy asszonyról, aki szeret
S akire én örökre vágyom.*

(Forrás: Ady Endre összes költeményei. Arcanum, 1998. 13)

1. Értelmezze a költemény címét!	2 pont
2. Határozza meg a vers témáját!	2 pont
3. Mutassa be a költemény vershelyzetének és versbeszédének egy-egy jellemzőjét!	4 pont
4. Nevezze meg a modern dal jellemzőjét a versben!	2 pont
5. Nevezze meg a „Hóhérok az eleven vágyak” költői képet!	2 pont
6. Állapítsa meg a vers rímképletét, majd nevezze is meg!	4 pont
7. Határozza meg a költemény hangulatát!	2 pont
8. Írjon ki a műből egy ismétlést, két ellentétet és egy alliterációt!	4 pont
9. Értelmezze a költemény 6. szakaszát!	4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás	4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.	

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen folyó gyógyszerészképzés történetéről dr. Péter H. Mária gyógyszerész-történész, szakíró számolt be, aki bevezetőjében méltatta a kolozsvári intézmény szerepét, amely Erdély népének a művelődését, a tudományos haladást szolgálta.

Az 1872-ben megalakult kolozsvári egyetemen, amely a pesti után az ország második egyeteme volt, kezdetben karközi oktatásban indult el a gyógyszerészképzés.

1872–1891 között a hallgatók, akik az egész monarchia területéről érkeztek, a négy gimnáziumi osztály elvégzése és hatéves gyógyszerári gyakorlat után iratkozhattak be a gyógyszerészképzésre. Az első tanévet a Matematika-Természettudományi Karon végezték, és három tantárgyból (fizika, kémia, természettudomány) kellett vizsgázniuk. Akinek nem sikerült, az nem folytathatta tovább tanulmányait az Orvosi Karon, amelynek elvégzésekor gyakorlati és elméleti szigorlatot tettek, és akinek sikerült, gyógyszerészmesterré eskették fel. Gyógyszertárat csak az vezethetett, aki gyógyszerészmesteri vagy gyógyszerésztudori oklevéllel rendelkezett. A képzés tehát nyolc évet tartott, ami 1913-tól kezdve csökkent, de kötelezővé tették a hat gimnáziumi osztály elvégzését és a latin nyelv ismeretét, később az érettségit, 1892-től lehetővé vált a gyógyszerészdoktori fokozat elérése, 1895-től pedig nők is beiratkozhattak gyógyszerészhallgatónak.

Az előadó ismertette a különböző diszciplínákat és azok tanárait, köztük dr. Fleischer Antal gyógyszerészdoktort, aki felszerelte a kémiai intézetet, elvégezte a málnási ásványvíz vegyi vizsgálatát, dolgozatot írt a torjai bűdösbarlangról és a közelében előforduló szénsavas forrásokról.

Lapunk hasábjain már ismertettük dr. Péter Mária írását a női egyenjogúságért való küzdelemről és az 1895. évi 79.039-es számú miniszeri rendeletről, amely lehetővé tette, hogy a nőket rendes hallgatóként felvegyék a felsőfokú bölcsészeti, orvosi és gyógyszerészeti tanintézetekbe, ha rendelkeztek a szabályszerű középiskolai tanulmányok nyomán tett érettségi vizsgával. A legelső, gyógyszerészi pályára lépett hölgy a felvidéki Thinagl Szerafin volt, aki 1903-ban tette le a zárószigorlatot, nyerte el a gyógyszerészi oklevelet, és lett az isaszegi Antal gyógyszertár tulajdonosa. Az első erdélyi születésű gyógyszerésznő a nyárádszeredai Hints Vilma volt, aki 1905-ben kapott gyógyszerészi oklevelet, és élete végéig elhunyt édesapja gyógyszertárában dolgozott, amelynek 1915-től a vezetője lett.

A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen 1872 és 1919 között 1092 okleveles gyógyszerész végzett, akik közül 35 nő volt, a gyógyszerészdoktori címet pedig 66-an szerezték meg.

A FEJTE-n az oktatás 1919-ben megszűnt, a tanárokat, akik nem tették le az esküt, karhatalommal eltávolították az egyetemről, az oktatás 1920–21-ben ideiglenesen Budapesten, majd 1921-től 1940-ig Szegeden folytatódott tovább. A második bécsi döntés után, 1940-ben került vissza Kolozsvárra az egyetem. 1945-ben a 406-os és 407-es királyi rendelet megszüntette a FEJTE-t, és megalakította a Kolozsvári Magyar Tudományegyetemet, amelynek Orvosi Karát Marosvásárhelyre költöztették. Az 1948. évi tanügyi reform nyomán alakult meg a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet a Gyógyszerészeti Karral. Az egyetem 1962-től vált kétnyelvűvé. (a nepujsag.ro cikke alapján)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az évszámokat a hozzájuk tartozó eseményekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!
Évszámok: Események:
1) 1872 a. gyógyszerészképzés kezdte az első nő
2) 1895 b. az egyetem Szegedre költözött
3) 1903 c. a nők is beiratkozhatnak rendes hallgatóként a felsőfokú tanintézményekbe
4) 1921 d. az egyetem kétnyelvűvé vált
5) 1962 e. a gyógyszerészképzés karközi oktatásban működött 5 pont
3. Értelmezze a következő kifejezéseket!
a női egyenjogúságért való küzdelem; lehetővé vált a gyógyszerészdoktori fokozat elérése; gyógyszerészi pályára lépett; elnyerte a gyógyszerészi oklevelet 4 pont
4. Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!

- „A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen folyó gyógyszerészképzés Erdély népének a művelődését, a tudományos haladást szolgálta.” 3 pont
5. Értelmezze a következő kijelentést!
Az 1895. évi 79.039-es számú miniszteri rendelet [...] lehetővé tette, hogy a nőket rendes hallgatóként felvegyék a felsőfokú bölcsészeti, orvosi és gyógyszerészeti tanintézetekbe, ha rendelkeztek a szabályszerű középiskolai tanulmányok nyomán tett érettségi vizsgával. 4 pont
6. Mi volt dr. Fleischer Antal gyógyszerészdoktor kutatási területe? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
a. a kémia intézményesítése
b. a mofetták és ásványvizek vegyi összetétele
c. a málnás ásványvíz hatása
d. a gyógyszerek gyártása 2 pont
7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
A fenti szöveg
a. tudósítás egy tudományos előadásról.
b. célja a gyógyszerterek reklámozása.
c. szerint 1903 előtt nem voltak szakképzett gyógyszerésznők.
d. azt állítja, hogy a kolozsvári és pesti egyetemek versenyben álltak egymással. 4 pont
8. Miért volt zaklatott története az egyetemnek a XX. században? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján! 2 pont
9. Ki vezethetett gyógyszerteret az 1800-as évek végén? Említsen meg 2 feltételt a szöveg alapján! 2 pont
10. Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
„Lapunk hasábjain már ismertettük dr. Péter Mária írását a női egyenjogúságért való küzdelemről és az 1895. évi 79.039-es számú miniszteri rendeletről, amely lehetővé tette, hogy a nőket rendes hallgatóként felvegyék a felsőfokú bölcsészeti, orvosi és gyógyszerészeti tanintézetekbe, ha rendelkeztek a szabályszerű középiskolai tanulmányok nyomán tett érettségi vizsgával.”
A fenti mondatban a beszélő
a. kifejezi véleményét, miszerint fölöslegesnek tartja erről a témáról újra beszélni;
b. sajnálatát fejezi ki, hogy dr. Péter Mária előadásában megismétli önmagát;
c. valószínűsíti, hogy dr. Péter Mária az ő lapjukból értesült a miniszteri rendeletről;
d. tényként közli, hogy a női egyenjogúság egy olyan téma, amivel a lap már korábban is foglalkozott dr. Péter Mária jóvoltából. 2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *A titok motívuma az irodalomban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
2. a titok meghatározása, bemutatása 4 pont
3. a titkot őrző hős jellemrajza 4 pont
4. a titok szerepe a hősök viszonyrendszerében 4 pont
5. a titok hatása a szereplők jellemfejlődésére/sorsára 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont